

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ AKREDITAČNÁ SLUŽBA
Karloveská 63, P.O.BOX 74, 840 00 Bratislava 4

VÝROČNÁ SPRÁVA

za rok 2003

Správu predkladá : Ing. Ľubomír Šutek, CSc.
riaditeľ

Bratislava marec 2004

O B S A H

1 IDENTIFIKÁCIA SLOVENSKEJ NÁRODNEJ AKREDITAČNEJ SLUŽBY

2 POSLANIE SNAS, ROZSAH AKREDITÁCIE A ČINNOSTI SNAS v r. 2003

3 AKREDITÁCIA

- 3.1 Akreditácia laboratórií
- 3.2 Akreditácia certifikačných orgánov
- 3.3 Akreditácia inšpekčných orgánov
- 3.4 Akreditácia overovateľov
- 3.5 Správna laboratórna prax
- 3.6 Prehľady
- 3.7 Súčasný stav akreditácie v jednotlivých oblastiach

4 MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA SNAS

- 4.1 Postavenie SNAS v medzinárodnom kontexte
- 4.2 Participácia na ILC a PT
- 4.3 Účasť na zasadnutiach orgánov medzinárodných organizácií
- 4.4 Účasť na iných medzinárodných podujatiach v zahraničí
- 4.5 Medzinárodné podujatia organizované SNASom v SR
- 4.6 Prehľad účasti na posudzovaniach v zahraničí

5 METODICKÁ ČINNOSŤ SNAS

6 PROPAGÁCIA

7 VZDELÁVACIE AKTIVITY SNAS

8 KONFERENCIE, SEMINÁRE ORGANIZOVANÉ SNASom

9 PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ ZAMESTNANCOV SNAS

10 SYSTÉM MANAŽÉRSTVA KVALITY SNAS

- 10.1 Plnenie úloh v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám
- 10.2 Vyhodnotenie doručených sťažností za rok 2003

11 HOSPODÁRENIE SNAS

12 PERSONÁLNA OBLASŤ

13 ZHODNOTENIE ROKU 2003 A VÝHLED NA ROK 2004

14 ZOZNAM SKRATIEK

PRÍLOHY:

č. 1 Organizačné schéma SNAS

č. 2 Čo všetko SNAS akredituje

1 IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE SNAS

Názov organizácie: Slovenská národná akreditačná služba (SNAS)

Logo:

Sídlo organizácie: Slovenská národná akreditačná služba
P.O.Box 74
Karloveská 63
840 00 Bratislava 4

Kontakt: tel. 02/65412963, fax: 02/65421365, e-mail: snas@smu.gov.sk
www.snas.sk

Zriaďovateľ: Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR

Forma hospodárenia: príspevková organizácia bez príspevku

Riaditeľ: Ing. Ľubomír Šutek, CSc.

Členovia vedenia organizácie

Ing. Marián Weidlich, CSc.	námestník riaditeľa
Mgr. Daniela Burajová	vedúca sekretariátu SNAS
Ing. Karol Richter, CSc.	vedúci odboru technických činností (OTČ)
Ing. Dušan Lezo	vedúci oddelenia vonkajších vzťahov a informatiky (OVVI)
Ing. Jana Szabóová	vedúca oddelenia ekonomiky a personalistiky (OEP)

Rozsah právomocí a pôsobností jednotlivých pracovných funkcií vyplýva z Organizačného poriadku SNAS a z ďalších vnútroorganizačných predpisov. Organizáciu SNAS znázorňuje organizačná schéma v prílohe č. 1.

SNAS je v zmysle zákona 264/1999 Z.z. v znení neskorších predpisov určený rozhodnutím ministra hospodárstva SR z 1.1.2000 za **jedinú akreditujúcu osobu** v Slovenskej republike na vydávanie osvedčení o akreditácii v zmysle § 22 a na vykonávanie činností podľa paragrafu 23 uvedeného zákona.

SNAS je členom medzinárodných akreditačných organizácií ILAC (Medzinárodná organizácia na akreditáciu laboratórií), IAF (Medzinárodné akreditačné fórum) a EA (Európska organizácia na spoluprácu pri akreditácii) a tiež dohovorov týchto organizácií MLA a MRA. SNAS je signatárom všetkých doteraz existujúcich dohôd o vzájomnom uznávaní, t.j.

1. MLA EA (Multilateral Agreement) pre oblasti

- akreditácie kalibračných a skúšobných laboratórií,
 - akreditácie certifikačných orgánov na certifikáciu výrobkov, manažérskych systémov kvality, osôb, environmentálnych manažérskych systémov,
 - akreditácie inšpekčných orgánov,
- viď www.european-accrreditation.org ,

2. **MRA ILAC** (Mutual Recognition Arrangement) pre oblasti
 - akreditácie kalibračných a skúšobných laboratórií,
 - akreditácie inšpekčných orgánov,vid' www.ilac.org ,
3. **MRA IAF** (Mutual Recognition Arrangement) pre oblasti akreditácie certifikačných orgánov na certifikáciu výrobkov, manažérskych systémov kvality, osôb, environmentálnych manažérskych systémov – vid' www.iaf.nu .

2 POSLANIE SNAS, ROZSAH AKREDITÁCIE A ČINNOSTI SNAS v r. 2003

Poslanie SNAS

Poslaním Slovenskej národnej akreditačnej služby (SNAS) je vykonávať akreditáciu predovšetkým v Slovenskej republike, plne v zhode s princípmi a kritériami medzinárodnej akreditácie, t.j. podľa medzinárodných noriem ISO/IEC, dokumentov globálnych a regionálnych medzinárodných organizácií ILAC, IAF, EA, a to tak, aby osvedčenia o akreditácii vydané SNAS, boli medzinárodne akceptované a uznávané.

Postavenie SNAS

Slovenská národná akreditačná služba v jej súčasnom postavení samostatnej právnickej osoby, je **príspevková organizácia bez príspevku** a bola zriadená Rozhodnutím predsedu Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR 1. januára 1999. Bola zriadená najmä na:

- a) akreditáciu právnických osôb, ktoré pôsobia v regulovanej a v neregulovanej sfére podľa všeobecne záväzných právnych predpisov Slovenskej republiky, v súlade so slovenskými technickými normami, s medzinárodnými technickými normami (ISO, IEC), s technickými normami Európskej únie a s dokumentmi medzinárodných a regionálnych akreditačných organizácií, najmä Európskej organizácie na spoluprácu v oblasti akreditácie (EA), Medzinárodnej organizácie na spoluprácu v oblasti akreditácie laboratórií (ILAC) a Medzinárodného akreditačného fóra (IAF),
- b) vydávanie a odnímanie osvedčení o akreditácii,
- c) kontrolu plnenia podmienok akreditovaných právnických osôb a fyzických osôb, podľa ktorých boli akreditované,
- d) zverejňovanie zoznamu vydaných osvedčení o akreditácii a o ich zmenách,
- e) poskytovanie informácií o zásadách, o podmienkach a o postupoch akreditácie,
- f) zastupovanie SR v medzinárodných a v regionálnych akreditačných organizáciách,
- g) zabezpečovanie výmeny skúseností medzi osobami, ktoré sú akreditované.

Rozsah akreditácie SNAS

Rozsah akreditácie a oblasti, v ktorých SNAS akreditáciu vykonáva sú prehľadne uvedené v blokovej schéme v prílohe č. 2. Z nej vidno, že SNAS aj v roku 2003 pokračoval v zavádzaní nových oblastí akreditácie. Išlo najmä o oblasti akreditácie subjektov certifikujúcich systémy HACCP, BOZP a oblasť akreditácie overovateľov HACCP. Pripravil postupy a metodiky na akreditáciu overovateľov EMAS a na požiadanie certifikujúcich subjektov je pripravený ich akreditovať na certifikáciu informačnej bezpečnosti manažérskych systémov a certifikáciu lesov podľa PEFC – Pan European Forest Certification.

SNAS poskytuje svojim akreditovaným subjektom medzinárodnú akreditáciu, pri rešpektovaní všeobecne záväzných predpisov Slovenskej republiky, a to aj preto, že **SNAS je** nielen riadnym členom obidvoch globálnych akreditačných organizácií (ILAC, IAF), k ním príslušnej regionálnej organizácie EA, ale je aj **signatárom multilaterálnych Dohôd MLA a Dohovorov MRA** týchto organizácií pre všetky sektory akreditácie, pre ktoré multilaterálne dohody a uznávania existujú.

Činnosti SNAS

I keď hlavnou činnosťou sú posudzovanie a akreditácia, treba v tejto súvislosti vykonávať aj iné činnosti. Predovšetkým to boli tieto činnosti:

metodická činnosť:

- príprava metodických smerníc na akreditáciu (MSA) pre novozavádzané oblasti akreditácie,
- revízia existujúcich MSA v zmysle ich zosúladenia s novými akreditačnými normami a smernicami medzinárodných akreditačných organizácií,

školiaca, vzdelávacia a konzultačná činnosť:

- školenia posudzovateľov a vedúcich posudzovateľov,
- školenia expertov,
- vzdelávacia činnosť formou seminárov,
- poskytovanie konzultácií pre už akreditované a o akreditáciu sa zaujímajúce subjekty,

okrem toho SNAS riešil úlohy, ktoré vyplynuli z požiadaviek:

- medzinárodných akreditačných organizácií,
- multilaterálnych dohôd, ktorých je SNAS členom,
- prebiehajúceho integračného procesu SR,
- rezortov zainteresovaných na akreditácii,
- iných subjektov, pri činnosti ktorých akreditácia hrá významnú úlohu.

3 AKREDITÁCIA

V roku 2003 sme, v porovnaní s rokom 2002, zaznamenali mierny pokles celkového počtu novopredložených žiadostí o akreditáciu, rozšírenie akreditácie a reakreditáciu. Celkový počet žiadostí v r. 2003 bol **135**, v r. 2002 to bolo o desať žiadostí viac.

Už tradične najväčší počet žiadostí bol z oblasti laboratórií, celkovo 73 nových žiadostí. Od certifikačných orgánov rôzneho druhu sme celkovo v r. 2003 dostali 33 žiadostí, z toho najviac bolo žiadostí o akreditáciu certifikačných orgánov na výroby. Ako sme predpokladali narastal aj počet akreditácií inšpekčných orgánov. SNAS zaviedol akreditáciu organizátora porovnávacích meraní.

Všetky štatistické údaje týkajúce sa počtov žiadostí o akreditáciu, rozšírenie akreditácie a reakreditáciu a tiež počtov vydaných osvedčení o akreditácii sú uvedené v tabuľke nižšie.

Za účelom kontroly udržiavania spôsobilosti pri výkone akreditovaných činností jednotlivých subjektov vykonával SNAS príslušné plánované dohľady v celkovom počte **169**. Okrem plánovaných dohľadov SNAS vykonal aj **12** mimoriadnych dohľadov na základe vonkajšieho podnetu. Pre porovnanie počet vykonaných dohľadov r. 2002: **129**.

Celkový počet vydaných osvedčení o akreditáciu v roku 2003: **123**. Okrem toho bolo vydaných 57 osvedčení na základe zmien – napr. zmena právneho stavu organizácie, rozšírenie akreditácie, zmena rozsahu akreditácie, atď.

Všetky informácie o subjektoch akreditovaných SNASom sú uverejnené na internetovej stránke SNAS a tiež vo Vestníku ÚNMS SR.

3.1 Akreditácia laboratórií

V porovnaní s rokom 2002 celkový počet akreditácií mierne klesol. Toto konštatovanie sa týka predovšetkým oblasti akreditácie kalibračných laboratórií. Oblasť skúšobných laboratórií dosiahla približne rovnaký počet akreditácií ako v predchádzajúcom roku. V r. 2003 si podalo 62 subjektov žiadosť o akreditáciu, reakreditáciu alebo o rozšírenie akreditácie skúšobných laboratórií. Na porovnanie – v r. 2002 sme akreditovali 70 skúšobných laboratórií. V oblasti kalibračných laboratórií to bolo v r. 2003 iba 11 subjektov, pričom v predchádzajúcom roku sme akreditovali až 32 kalibračných laboratórií.

Skúšobné laboratóriá požadujúce akreditáciu sú z rôznych hospodárskych rezortov, predovšetkým z rezortu pôdohospodárstva, životného prostredia, zdravotníctva, strojárstva alebo stavebníctva. Ide o laboratóriá, ktoré pôsobia v regulovanej aj neregulovanej sfére, štátne aj súkromné. Takmer tretinu z nich tvoria laboratóriá z rezortu zdravotníctva (27 %), ktoré vykonávajú chemické, mikrobiologické a fyzikálno-chemické merania a skúšky. K novým typom laboratórií, ktoré SNAS akreditoval, patria medicínske laboratóriá, ktoré vykonávajú biochemické a imunologické skúšky a laboratóriá používajúce molekulovo-biologické metódy na identifikáciu geneticky modifikovaných organizmov alebo niektorých génov indikujúcich zvýšenú predispozíciu nádorového ochorenia. SNAS posudzuje tieto laboratóriá aj podľa normy STN ISO 15189.

3.2 Akreditácia certifikačných orgánov

Počet žiadostí o akreditáciu certifikačných orgánov v porovnaní s predchádzajúcim rokom stúpol. Celkovo sme dostali v r. 2003 33 nových žiadostí o akreditáciu certifikačných orgánov rôzneho druhu.

V oblasti akreditácie certifikačných orgánov na certifikáciu výrobkov (COV) akreditované boli tri subjekty a sedem subjektov bolo reakreditovaných. Jeden COV požiadal o rozšírenie akreditácie, ktoré aj úspešne dosiahol. Jeden COV má pozastavenú platnosť osvedčenia o akreditácii. V súčasnosti je v SNAS-e akreditovaných 19 COV.

V oblasti akreditácie manažérskych systémov kvality, najmä systémov manažérstva bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci podľa OHSAS 18001 bol v roku 2003 ukončený jeden prípad akreditácie a ďalšie dva prípady sú rozpracované, pričom v jednom prípade ide o spojenú akreditáciu manažérskych systémov kvality a systémov environmentálneho manažérstva . Ide o cezhraničné akreditácie v Českej republike. V oblasti systémov environmentálneho manažérstva boli akreditované tri subjekty.

V oblasti HACCP boli v prvej polovici roka 2003 ukončené práce na tvorbe potrebnej dokumentácie SNAS pre vykonávanie akreditácie v tejto novej oblasti posudzovania. V druhej polovici roka bol akreditovaný prvý subjekt - certifikačný orgán na posudzovanie systémov HACCP a koncom roka požiadali o akreditáciu alebo o rozšírenie akreditácie v tejto oblasti ďalší záujemcovia. Záujem o akreditáciu je odrazom záujmu o certifikáciu medzi výrobnými podnikmi a podnikmi poskytujúcimi služby spoločného stravovania vyvolaný požiadavkami ich odberateľov - obchodnými reťazcami a cestovnými agentúrami.

SNAS akredituje certifikačné orgány vykonávajúce certifikáciu osôb podľa novej medzinárodnej normy ISO/IEC 17024. V roku 2003 boli podľa uvedenej normy akreditované tri subjekty.

3.3 Akreditácia inšpekčných orgánov

V roku 2003 došlo k ďalšiemu nárastu záujmu o akreditáciu inšpekčných orgánov podľa ISO/IEC 17020 (STN EN 45004). Akreditácia bola v tomto roku udelená ôsmim organizáciám. Záujem o akreditáciu inšpekčných orgánov je zrejme daný vhodnosťou a

užitočnosťou inšpekcie pre rôzne moduly posudzovania zhody najmä v regulovanej sfére, aj keď aj neregulovaná sféra a poľnohospodárstvo a potravinárstvo, ako predstavitelia starého prístupu, začali o inšpekciu prejavovať záujem.

3.4 Akreditácia overovateľov

Pokiaľ ide o novozavádzanú oblasť akreditácie overovateľov EMAS, rok 2003 sa niesol v znamení spolupráce subjektov zabezpečujúcich inštitucionálnu podporu EMAS v SR, a to Ministerstva životného prostredia SR, Slovenskej agentúry pre životné prostredie a Slovenskej národnej akreditačnej služby (SNAS). Bol vytvorený Prípravný výbor SNAS pre akreditáciu overovateľov EMAS, ktorý v súlade so zákonom 468/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov pripravil všetky potrebné dokumenty a v spolupráci s hore uvedenými orgánmi participoval na organizovaní príslušných školení a seminárov. V tejto súvislosti SNAS vydal metodické smernice na akreditáciu environmentálnych overovateľov.

3.5 Správna laboratórna prax (SLP)

Zásady správnej laboratórnej praxe (SLP) sú definované ako súbor kritérií systému práce testovacích zariadení pri vykonávaní neklinických štúdií bezpečnosti látok a prípravkov, na ktorých základe sa štúdie plánujú, vykonávajú, kontrolujú, zaznamenávajú a archivujú.

Podľa zásad SLP sú v zmysle prijatých dohôd štátov OECD, legislatívy Európskej únie a právneho poriadku SR povinné postupovať všetky subjekty, ktoré sa zaoberajú testovaním zdravotnej a environmentálnej bezpečnosti látok. Pre účely oznámenia, registrácie, povolenia výroby, distribúcie, dovozu a vývozu, sú akceptované len výsledky testov vykonaných akreditovanými subjektmi, ktoré sú držiteľom osvedčenia o správnej laboratórnej praxi.

V zmysle Vyhlášky MH SR č. 65/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov o podrobnostiach postupu pri overení zásad správnej laboratórnej praxe, ich dodržiavaní, o podrobnostiach o vydávaní osvedčenia a postupe kontroly dodržiavania overuje dodržiavanie zásad SLP inšpekciou akreditujúca osoba, ktorou je SNAS.

Okrem uvedenej vyhlášky, ktorá platí pre všetky komodity vymenované v tabuľke nižšie sa jednotlivé komodity riadia ďalšími legislatívnymi predpismi, vymenovanými v tej istej tabuľke.

Úplný zoznam legislatívnych dokumentov, ktoré vyžadujú uplatňovanie zásad SLP

Zákon č. 163/2001 Z.z. o chemických látkach a prípravkoch

Zákon MZ SR č. 140/1998 o liekoch a zdravotníckych pomôckach

Zákon MZ SR č. 140/1998 o liekoch a zdravotníckych pomôckach

Zákon č. 217/2003 Z.z. o podmienkach uvedenia biocídnych výrobkov na trh.

Vyhláška MH SR č. 383/2003, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o postupe a špecifikácii zásad hodnotenia biocídnych výrobkov

Zákon č. 471/2001 Z.z. o rastlinno lekárskej starostlivosti

Výnos MP SR č. 3322/3/100-2001 o podrobnostiach hodnotenia prípravkov na ochranu rastlín

Zákon č. 256/2003 Z.z. o ochrane zdravia ľudí

Potravinový kódex MP a MZ SR

Hlavné aktivity Výboru SNAS pre SLP v r. 2003

Za sledované obdobie uskutočnil Výbor SNAS pre SLP **11** inšpekcií testovacích zariadení v SR a **7** inšpekcií v zahraničí. Okrem toho vykonal **17** plánovaných dohľadov.

V r. 2003 vydal SNAS **12** osvedčení o súlade s SLP.

3.6 Prehľady

Žiadosti o akreditáciu v roku 2003

	Akreditácia	Rozšírenie akreditácie	Reakreditácia	Spolu
Kalibračné laboratóriá	-	3	8	11
Skúšobné laboratóriá	22	13	27	62
Certifikačné orgány	19	5	9	33
Inšpekčné orgány	7	1	2	10
Organizátori skúšok spôsobilosti	-	-	-	0
SLP	2	-	7	9

Celkový počet žiadostí o akreditáciu v roku 2003: **125**

Pre porovnanie počet žiadostí o akreditáciu v roku 2002: **135**

Vydané osvedčenia o akreditácii v roku 2003

Kalibračné laboratóriá	Skúšobné laboratóriá	Certifikačné orgány na certifikáciu				Inšpekčné orgány	SLP
		systémov	výrobných	osôb	environmentu		
30	49	5	12	3	3	9	12

Celkový počet vydaných osvedčení o akreditáciu v roku 2003: **123**

Pre porovnanie počet vydaných osvedčení v roku 2002: **143**

Vykonané dohľady v roku 2003

	Kalibračné laboratóriá	Skúšobné laboratóriá	Certifikačné orgány	Inšpekčné orgány	SLP
Plánované dohľady	27	98	21	6	17
Mimoriadne dohľady	-	5	7	-	-

Celkový počet vykonaných **169** plánovaných dohľadov a **12** mimoriadnych dohľadov, t.j. spolu **181** dohľadov.

Pre porovnanie počet vykonaných dohľadov r. 2002 celkom: 129.

3.7 Súčasný stav akreditácie v jednotlivých oblastiach

Udelené akreditácie

Záujem o akreditáciu, ako najvyššej úrovne garancie dôveryhodnosti pri posudzovaní zhody, sa na Slovensku každým rokom zvyšuje. Slovenská národná akreditačná služba udelila za obdobie 10 rokov celkovo 659 akreditácií. Prehľad udelených a platných osvedčení o akreditácii počas 10-ročnej akreditačnej činnosti SNAS na Slovensku znázorňuje nižšie uvedený graf.

Vydávanie odborných a riadiacich dokumentov

Medzi **odborné dokumenty** SNAS patria **metodické smernice na akreditáciu (MSA)**, ktoré sú určené najmä pre všetkých záujemcov o akreditáciu (väčšinou zákazníci SNAS) a **interné predpisy (IP)**, určené pre odborných pracovníkov. Slovenská národná akreditačná služba má v súčasnosti platných 60 MSA pokrývajúcich všetky oblasti, ktoré akredituje, vrátane SLP, a 33 IP.

Riadiace dokumenty SNAS upravujú vnútornú činnosť SNAS.

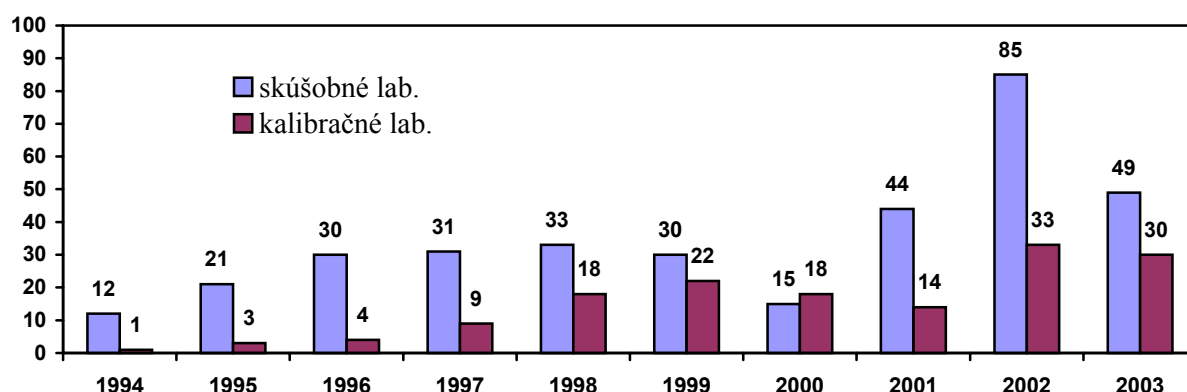
Stav platných osvedčení o akreditácii podľa jednotlivých oblastí akreditácie v Slovenskej republike k 31.12.2003:

- 150 osvedčení pre skúšobné laboratóriá
- 59 osvedčení pre kalibračné laboratóriá
- 20 osvedčení pre osoby certifikujúce výrobky
- 11 osvedčení pre osoby certifikujúce systémy manažérstva kvality
- 7 osvedčení pre osoby certifikujúce osoby
- 3 osvedčenia pre osoby certifikujúce systémy environmentálneho manažérstva
- 12 osvedčení pre inšpekcie
- 28 osvedčení pre správnu laboratórnu prax

LABORATÓRIÁ

Počet akreditácií v SNAS v rokoch 1994 - 2003

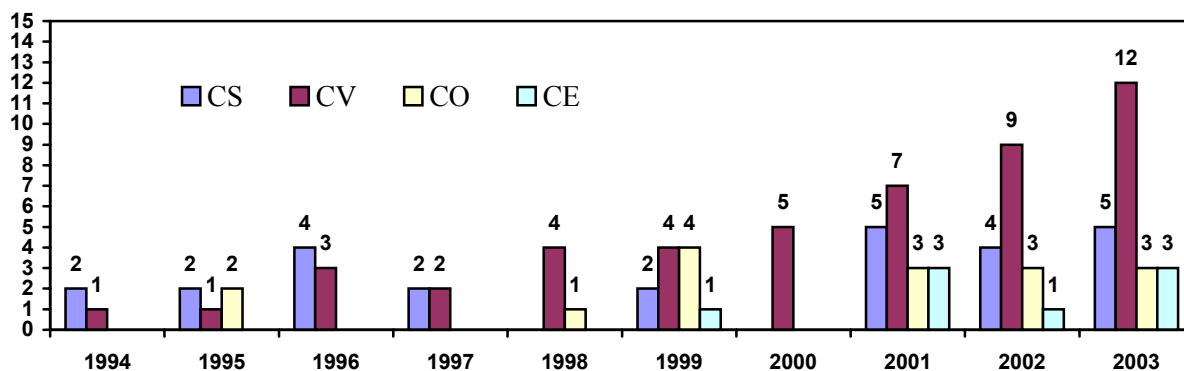
(údaje platné k 31. 12. príslušného roku)

Celkový počet akreditácií kalibračných laboratórií za 10 rokov činnosti SNAS	152
Celkový počet akreditácií skúšobných laboratórií za 10 rokov činnosti SNAS	350
Z toho : potravinárskych a poľnohospodárskych laboratórií	152
medicínskych laboratórií	21
ekologických laboratórií	12
chemických laboratórií	82
elektrotechnických, strojníckych a stavebných laboratórií	83

CERTIFIKAČNÉ ORGÁNY

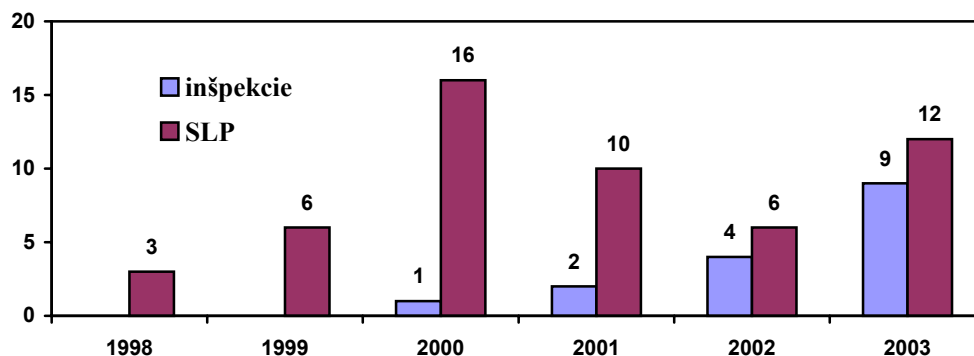
Počet akreditácií v SNAS v rokoch 1994 - 2003
(údaje platné k 31. 12. príslušného roku)

Celkový počet akreditácií certifikujúcich subjektov za 10 rokov činnosti SNAS	98
Z toho : subjektov certifikujúcich výrobky (CV)	48
subjektov certifikujúcich systémy manažérstva kvality a systémy manažérstva HACCP a OHSAS (CS)	26
subjektov certifikujúcich osoby (CO)	16
subjektov certifikujúcich systémy environmentálneho manažérstva (CE)	8

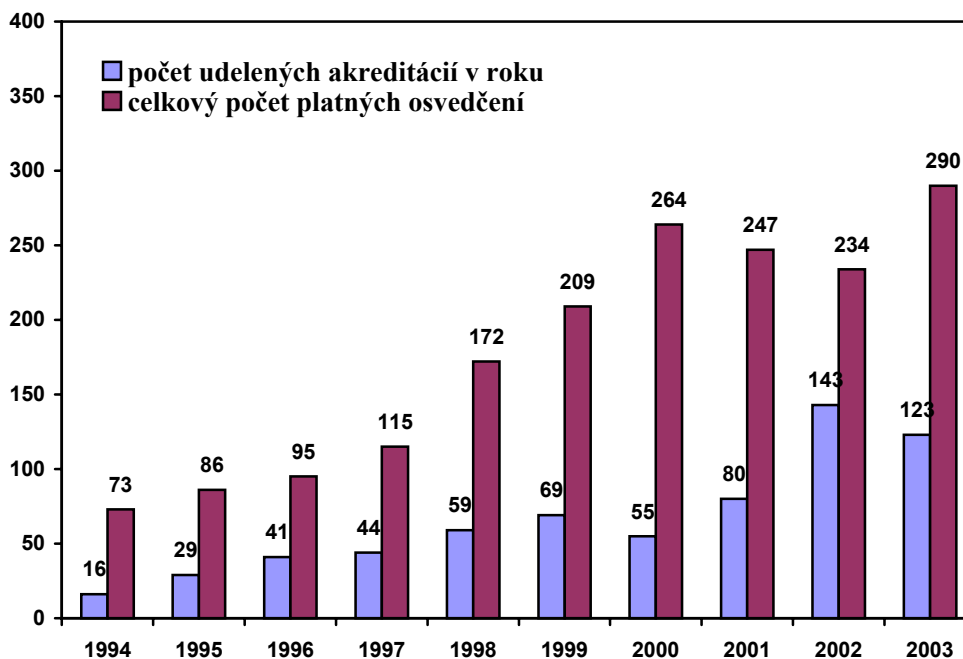
INŠPEKCIE, SLP, OVEROVATELIA EMAS

Počet akreditácií v SNAS v rokoch 1998 - 2003
(údaje platné k 31. 12. príslušného roku)

Celkový počet akreditácií inšpekcii za 10 rokov činnosti SNAS	16
Celkový počet akreditácií overovateľov systémov EMAS	1
Celkový počet osvedčení o dodržiavaní SLP	53

Prehľad akreditácií v rokoch 1994 - 2003
(údaje platné k 31. 12. príslušného roku)

4 MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA SNAS

4.1 Postavenie SNAS v medzinárodnom kontexte

Rozvoj a podpora aktívnej účasti SNAS na medzinárodnej spolupráci v rámci EA, ILAC a IAF predstavujú jeden z hlavných cieľov politiky kvality SNAS, ktorému SNAS venuje zvýšenú pozornosť.

V oblasti medzinárodnej spolupráce bol rok 2003 pre SNAS úspešný z viacerých dôvodov.

V prvom rade sa SNAS stal signatárom Dohody o vzájomnom uznávaní ekvivalencie v oblasti inšpekcie na pôde EA, čím dosiahol štatút signatára MLA EA vo všetkých v súčasnosti dostupných oblastiach akreditácie, pre ktoré sú v rámci EA vytvorené programy MLA. V súlade s prijatými princípmi ILAC a IAF sa tým súčasne SNAS stal signatárom multilaterálnych dohôd o vzájomnom uznávaní ekvivalencie na celosvetovej úrovni v rámci ILAC a IAF. SNAS je jedným z národných akreditačných orgánov v krajinách bývalého RVHP, ktorý dosiahol v oblasti akreditácie úroveň popredných rozvinutých krajín – členov EÚ.

V súlade so záväzkami, vyplývajúcimi z Memoránd o porozumení EA, ILAC a IAF, v ktorých má SNAS riadne členstvo ako aj s politikou kvality SNAS sa zástupcovia SNAS pravidelne zúčastňujú na valných zhromaždeniach EA, ILAC a IAF a participujú na činnosti viacerých výborov týchto organizácií, predovšetkým EA (MLA EA, výboru EA pre

laboratória, výborov EA na certifikáciu a inšpekciu) a ILAC (Výbor pre politiku akreditácie). Ich činnosť je hodnotená zo strany medzinárodných organizácií veľmi pozitívne.

Významnou súčasťou medzinárodnej spolupráce SNAS je tiež účasť slovenských akreditovaných laboratórií na projektoch medzilaboratórnych porovnávaní (ILC) a na skúškach spôsobilosti skúšobných laboratórií (PT). Tieto projekty sú spravidla organizované akreditačnými orgánmi v zahraničí. Účasť slovenských laboratórií v týchto projektoch organizačne zabezpečujú pracovníci SNAS (bližšie vid' bod 4.2).

V r. 2003 SNAS zorganizoval v Bratislave na základe poverenia medzinárodných organizácií ILAC a IAF prelárne zasadnutie IAF, valné zhromaždenie ILAC, spojenévalné zhromaždenie oboch týchto organizácií a tiež súvisiace zasadnutia ich jednotlivých výborov a pracovných skupín. Celé podujatie trvalo dva týždne a bolo hodnotené vysoko pozitívne.

V tejto súvislosti SNAS významným spôsobom zasiahol do zaužívaného procesu prípravy a organizácie uvedených valných zhromaždení tým, že vypracoval a predložil návrh novej štruktúry členenia a časového usporiadania komplexu zasadnutí ako valných zhromaždení ILAC/IAF, tak súvisiacich odborných zasadnutí i spoločenských stretnutí. Návrh realizoval uznesenia valných zhromaždení ILAC a IAF z roku 1999 a 2000. Novú organizáciu uvedených valných zhromaždení mimoriadne ocenili účastníci valných zhromaždení.

Dobré meno SNAS v zahraničí vytvára tiež aktívna účasť SNAS na rozvoji spolupráce ILAC, IAF a EA s Euro-ázijskou radou pre normalizáciu, metrologiu a certifikáciu – EASC krajín Spoločenstva nezávislých štátov (SNŠ). Zástupca SNAS bol v roku 2003 opakovane delegovaný ako spoločný reprezentant EA, ILAC a IAF na výročné zasadanie EASC, ktoré sa v máji 2003 konalo v Jerevane v Arménsku.

Zástupca SNAS sa v decembri 2003 aktívne zúčastnil na evaluácii národného akreditačného orgánu v zahraničí. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že SNAS bol požiadaný, aby delegoval zo svojich radov ďalších odborných pracovníkov na výkon funkcie evaluátorov v súvislosti so zabezpečením programu dohôd EA o vzájomnom uznávaní ekvivalencie.

Za významnú udalosť v oblasti správnej laboratórnej praxe (SLP) možno označiť úspešnú medzinárodnú reevaluáciu Výboru SNAS pre SLP, ktorú uskutočnila pracovná skupina OECD pre SLP v novembri 2003. Požiadavky na výkon činnosti Výboru SLP v zahraničí zaznamenali v roku 2003 výrazný nárast. Okrem Poľska, kde SNAS udelil celkovo už 6 certifikátov SLP prejavili záujem zahraničné subjekty v Indii a v Turecku. Výbor SNAS pre SLP vypracoval viacero správ pre potreby pracovných skupín a orgánov OECD, a to:

- správu o tréningových aktivitách (vzdelávanie) v oblasti SLP od r. 1993 v SR,
- správu a dotazník o stave SLP v SR,
- správa „Status of the GLP Monitoring in the Slovakia“,

Prehľad o hodnotení inšpekčnej činnosti v SR za rok 2003“.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je možné konštatovať, že aktivita SNAS v roku 2003 bola mimoriadne úspešná.

4.2 Participácia na ILC a PT

V roku 2003 pokračovala účasť akreditovaných laboratórií na skúškach spôsobilosti a na porovnávacích meraniach. Tak ako v minulých rokoch nosnými programami porovnávaní boli programy národné, organizované hlavne SLM, KZ SR, VÚVH, SHMÚ.

Okrem programov, ktoré boli koordinované SNASom, sa niektoré laboratóriá zúčastnili aj na iných programoch porovnávaní, ktoré čiastočne mohli byť uznané aj na účely akreditácie. Tieto programy boli doplnené regionálnymi programami porovnávaní zameranými na kalibráciu (v rámci EA) a na skúšanie (v rámci APLAC).

SNAS využíval výsledky porovnávania v procese akreditácie. Došlo k prípadom, že pri nevyhovujúcich výsledkoch v kalibračných laboratóriách nebola v troch prípadoch pre danú oblasť udelená akreditácia.

V rámci dohľadov sa skúmali vysvetlenia odľahlých výsledkov ako aj prijaté nápravné opatrenia.

Aj v oblasti skúšobných laboratórií sa v rámci vykonávaných dohľadov zohľadňovali výsledky skúšok spôsobilosti.

Prehľad účasti slovenských akreditovaných subjektov na národných porovnávacích meraniach a skúškach spôsobilosti organizovaných v spolupráci so SNAS

Por. č.	Názov projektu	Počet účastníkov zo SR
1.	Závažia	30
2.	Termočlánok	8
3.	Chemická analýza hroznového vína	10
4.	Chemická analýza Pepsicoly	5
5.	Chemická analýza sirupu Oranž	7
6.	Chemická analýza vínneho destilátu	8
7.	Meranie pH vo vodných roztokoch	14
8.	Meranie vodivosti vo vodných roztokoch	9
9.	Merače tepla a jeho členy	11
10.	Výčapné nádoby	3
11.	Kalibrácia multimetrov	13
12.	Kalibrácia elektromerov	6
13.	Stanovenie vybraných kyslíkatých derivátov	14

Okrem uvedených projektov sa mnohé laboratóriá zúčastňujú na rôznych projektoch porovnávacích meraní a skúšok spôsobilosti v národnom aj medzinárodnom meradle nezávisle od SNAS.

Prehľad účasti slovenských akreditovaných subjektov na medzinárodných porovnávacích meraniach EA

Por. č.	Názov projektu ILC	Počet účastníkov zo SR
1.	Tlak	2
2.	Meranie aktivity	1
3.	Kalibrácia dozimetrov	1
4.	Kalibrácia dozimetrov	1
5.	Kalibrácia termočlánkov	3
6.	Stopové prvky v ryži	5
7.	Koeficient odrazu	1
8.	Platina v katalytických materiáloch áut	1
9.	DMM multimetre	1
10.	Tlak	1
11.	Prevodníky tlaku	2
12.	Vodomerné vrtule	1
13.	Stopové prvky v tuniaku	5
14.	Meranie prietoku plynu	2

SNAS je organizátorom medzinárodného porovnávacieho merania Pr 7, ktoré bolo ukončené v novembri 2003. V súčasnosti prebieha spracovanie výsledkov. Celkový počet laboratórií participujúcich na projekte je tridsať.

Prehľad účasti slovenských akreditovaných subjektov v medzinárodných skúškach spôsobilosti APLAC (Ázijsko-pacifická organizácia na spoluprácu v oblasti akreditácie)

Por. č.	Názov projektu PT	Počet účastníkov zo SR
1.	Vaječný prášok	3
2.	Potraviny	2
3.	Cement	2
4.	Ryžová múka	1 (+1 neakt.)
5.	Geochémia	2
6.	Chemické analýzy ocelí	2
7.	Geneticky modifikované organizmy	2
8.	Potravinové aditíva	2
9.	Reziduá veterinárnych liekov v potravinách	2
10.	Bezpečnosť hračiek	2

4.3 Účast' na zasadnutiach orgánov medzinárodných organizácií

Por.č.	Podujatie	Krajina	Mesiac	Počet vyslaných osôb
1	Zasadnutie výboru ILAC na politiku akreditácie	Francúzsko	marec	1
2	Zasadnutie výborov EA pre inšpekčné a certifikačné orgány	Holandsko	marec	1
3	Zasadnutie Výboru EA pre multilaterálne dohody	Rakúsko	marec	2
4	Zasadnutie Výboru EA pre laboratória	Taliansko	marec	1
5	Zasadnutie FAB	Maďarsko	apríl	1
6	Valné zhromaždenie EA	Írsko	jún	2
7	Zasadnutie výborov EA pre inšpekčné a certifikačné orgány	Fínsko	september	1
8	Zasadnutie Výboru EA pre laboratória	Nórsko	september	1
9	Valné zhromaždenie ILAC/IAF + výbory	Slovensko	september	6
10	Zasadnutie Výboru EA pre multilaterálne dohody	Veľká Británia	október	1
11	Valné zhromaždenie EA	Veľká Británia	november	2
12	Zasadnutie FAB	Taliansko	november	1

4.4 Účast' na iných medzinárodných podujatiach v zahraničí

	Podujatie	Krajina	Mesiac	Počet vyslaných osôb
1	Školenie o výrobe a použití laboratórných referenčných materiálov	Poľsko	apríl	1
2	Zasadnutie EASC v zastúpení EA, ILAC a IAF	Arménsko	máj	1
3	Školenie „Princípy a aplikácie metrológie v chémii“	Belgicko	máj	2
4	Workshop EÚ o EMAS	Belgicko	jún	1
5	Rokovanie s českým národným akreditačným orgánom ČIA o spolupráci	ČR	júl	3
6	Medzinárodná konferencia o analýze potravín	ČR	november	1

4.5 Medzinárodné podujatia organizované SNASom v SR

	Podujatie	Počet zahr. účastníkov	Mesiac
1	Valné zhromaždenie ILAC	122	september
2	Valné zhromaždenie IAF	95	
3	Valné zhromaždenie ILAC/IAF 2003	131	september
4	Zasadnutie Výkonného výboru ILAC	15	september
5	Zasadnutie Výboru ILAC pre vonkajšie záležitosti (ILAC PAC)	21	september
6	Zasadnutie výboru ILAC pre dohody (ILAC AMC)	17	september
7	Zasadnutie Výboru ILAC pre politiku v oblasti akreditácie (ILAC APC)	39	september
8	Zasadnutie pracovnej skupiny ILAC APC pre skúšky spôsobilosti	20	september
9	Zasadnutie Výboru ILAC pre technické východiská akreditácie (ILAC TAIC)	40	september
10	Zasadnutie Výboru ILAC pre laboratóriá	26	september
11	Zasadnutie Rady ILAC pre dohovory ILAC	53	september
12	ILAC Open Forum	101	september
13	Zasadnutie ILAC pre neafilovaných členov	3	september
14	Zasadnutie Výkonného výboru IAF	12	september

15	Zasadnutie predsedníctva IAF	6	september
16	Zasadnutie Výboru IAF pre MLA	42	september
17	Zasadnutie Riadiaceho výboru ILAF pre MLA	20	september
18	Zasadnutie pracovnej skupiny pre MLA	41	september
19	Zasadnutie Technického výboru IAF	71	september
20	Zasadnutie Podvýboru IAF pre procedurálne otázky	23	september
21	Zasadnutie Podvýboru IAF pre vzdelávanie	10	september
22	Zasadnutie spojeného výboru ILAC-IAF pre spoluprácu	18	september
23	Zasadnutie spojenej Pracovnej skupiny ILAC-IAF pre harmonizáciu	22	september
24	Zasadnutie spojeného Výboru ILAC-IAF pre rozvoj	23	september
25	Zasadnutie spojenej Pracovnej skupiny ILAC-IAF pre inšpekciu	44	september
26	Zasadnutie IAGRM	14	september
27	Rokovanie so zástupcom EU a EFTA o projekte Quality Infrastructure	1	november

4.6 Prehľad účasti na posudzovaniach v zahraničí

	Podujatie	Krajina	Mesiac
1	Inšpekcia SLP	Poľsko, Psczynyna	január
2	Inšpekcia SLP	India	marec
3	Dohľad a inšpekcia SLP	Poľsko, Varšava	október
4	Svedecké posúdenie podľa OHSAS	ČR	november
5	Posúdenie cert.orgánu na systémy kvality	ČR	november
6	Evaluačný audit poľského akreditač. orgánu	Poľsko	december

5 METODICKÁ ČINNOSŤ SNAS

Metodické zabezpečenie činnosti SNAS predstavuje významnú súčasť riadiacej a metodické činnosti SNAS. V tejto súvislosti vydalo vedenie SNAS v roku 2003 päť nových riadiacich aktov a šesť riadiacich aktov bolo aktualizovaných.

Tvorba a aktualizácia metodických smerníc na akreditáciu (MSA) v roku 2003 bola do značnej miery ovplyvnená predchádzajúcimi rokmi 2001 a 2002, kedy bola aktualizovaná prevažná väčšina MSA, a to najmä v súvislosti s intenzívnymi prípravami na evaluáciu SNAS

a na základe pripomienok evaluátorov. V roku 2003 bolo vypracovaných a vydaných 6 metodických smerníc na akreditáciu.

K 1.11. 2003 sme aktualizovali Príručky kvality SNAS (3. vydanie, 5. aktualizácia). V sledovanom období sa tiež urobila kompletizácia tlačív SNAS.

V oblasti propagácie SNAS bola vypracovaná a vydaná publikácia SNAS určená najmä pre účastníkov valných zhromaždení ILAC/IAF, ktoré sa konali v septembri 2003 v Bratislave.

Prehľad MSA vydaných v r. 2003

MSA - L/07	Akreditácia mikrobiologických laboratórií
MSA - OE/01, časť I	Akreditácia environmentálnych overovateľov overujúcich dodržanie podmienok registrácie v EMAS - Oblasť a rozsah akreditácie
MSA - OE/01, časť II	Akreditácia environmentálnych overovateľov - Príručka kvality environmentálneho overovateľa
MSA - OE/01, časť III	Akreditácia environmentálnych overovateľov - Postup pri akreditácii
MSA - OE/03	Svedecké posudzovanie environmentálnych posudzovateľov
MSA - I/02	Aplikácia EN 45004 (ISO/IEC 17020)

6 PROPAGÁCIA

Najúčinnejšou formou propagácie činnosti SNAS v zahraničí je organizovanie medzinárodných zasadnutí regionálnych a globálnych akreditačných združení, ich výborov a pracovných skupín na Slovensku. Takýchto zasadnutí sa v oblasti akreditácie uskutočnilo v období posledných rokov (od 1998) na Slovensku viacero. Rok 2003 bol v tejto súvislosti pre SNAS mimoriadne významný. SNAS bol poctený dôverou dvoch svetových medzinárodných organizácií, ktoré pôsobia v oblasti akreditácie - ILAC a IAF, ktoré mu zverili úlohu zorganizovať ich valné zhromaždenia 2003 na Slovensku. Úroveň prípravy i vlastných priebeh bol vysoko ocenený predstaviteľmi obidvoch svetových organizácií i samotnými účastníkmi.

Propagácia činnosti SNAS na Slovensku najmä v súvislosti s uskutočnením vyššie uvedených valných zhromaždení ILAC/IAF sa vykonala na stránkach dvojčísła časopisu *Metrológia a skúšobníctvo* č. 2-3, 2003, ktoré bolo celé venované problematike akreditácie na Slovensku a jej medzinárodných súvislostí. Pravidelne sa propagácia akreditácie a činnosti SNAS vykonáva na stránkach internetu <http://www.snas.sk>

7 VZDELÁVACIE AKTIVITY SNAS

V roku 2003 SNAS realizoval tieto vzdelávacie aktivity:

a) Interné školenia pracovníkov SNAS

V roku 2003 sa celkovo uskutočnilo 7 interných školení pracovníkov SNAS, ktoré boli zamerané na výklad ustanovení nových noriem ISO/IEC (17000, 17020, 17011, 17024, 19011) a dokumentov EA (Cezhraničná akreditácia, EA 2/02 – MLA).

b) Školenia posudzovateľov SNAS

V oblasti školení sme sa zamerali predovšetkým na prípravu posudzovateľov novozriadených detašovaných pracovísk SNAS v Košiciach a v Žiline a na prípravu posudzovateľov pre nové oblasti akreditácie.

Usporiadali sme tieto školenia posudzovateľov:

Druh školenia	Zameranie školenia	Termín konania	Miesto konania	Počet účastníkov
<i>Nadstavbové školenie posudzovateľov laboratórií</i>	Eliminácia nedostatkov v práci posudzovateľov zistených najmä v súvislosti s preverovaním sťažností a s internými auditmi SNAS.	17.02.2003	zasadačka SMÚ Bratislava	49
<i>Základné školenie posudzovateľov, všeobecná časť</i>		17.07.2003	Žilinská univerzita, Žilina, Veľký Diel	28
<i>Školenie posudzovateľov SNAS v oblasti inšpekcie.</i>	Výklad ustanovení novej medzinárodnej normy ISO/IEC 17024:2003	13.11.2003	zasadačka SNAS Bratislava	24
<i>Školenie interných auditorov SNAS</i>	Výklad ustanovení novej normy ISO/IEC 19011 a na jej zapracovanie do systému kontroly SNAS	11.12.2003	zasadačka SNAS Bratislava	

c) Školenia a tréningy v oblasti SLP

- *Zabezpečenie systému kvality v laboratóriách.*
Slovenská zdravotnícka univerzita, Katedra riadenia kvality liekov a bioanalytiky, 18. 2. 2003
- *Postavenie SR v OECD a prezentácia SR v rámci prístupových rokovaní do EÚ.*
Aktív SNAS, Žilina, 24. 4. 2003
- *Systém kvality v podmienkach SP.*
Slovenská zdravotnícka univerzita, Katedra riadenia kvality liekov a bioanalytiky, Tématický kurz: Aktuality v SLP, Bratislava, 28. 4. 2003
- *Správna laboratórna prax.*
Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava.
Kurz: Akreditácia v laboratórnej medicíne, 13. 5. 2003
- *Postavenie SR v oblasti SLP.*
Závery Pracovnej skupiny pre SLP OECD. Atény 10. – 12. 9. 2003
- *Inšpekcia – inšpektor – etika inšpektora.*
Výbor SLP: Školenie inšpektorov SLP, Bratislava, november 2003
- *Interná kontrola v testovacích laboratóriách.*

8 KONFERENCIE, SEMINÁRE ORGANIZOVANÉ SNASom

Aktív SNAS

Aktív SNAS patrí medzi pravidelné každoročné odborné podujatia SNAS. Svojím programom je určený najmä pre zástupcov akreditovaných subjektov. Vzhľadom na narastajúci záujem a počet účastníkov (nad 250) sa SNAS rozhodol zorganizovať aktív SNAS 2003 v dvoch častiach.

- Časť aktívu SNAS venovaná problematike laboratórií, inšpekčných orgánov a správnej laboratórnej praxe sa uskutočnila v dňoch 24.-25.apríla 2003 v areáli Žilinskej univerzity v Žiline. Na tejto časti aktívu sa zúčastnilo 213 účastníkov.
- Časť aktívu zameraná na problematiku akreditácie v oblasti certifikačných orgánov sa uskutočnila dňa 14.mája 2003 v areáli Slovenského metrologického ústavu v Bratislave a zúčastnilo sa na nej 60 zástupcov akreditovaných certifikačných orgánov.

9 PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ ZAMESTNANCOV SNAS

V roku 2003 sa na publikačnej činnosti podieľalo 9 zamestnancov SNAS, ktorí napísali alebo predniesli celkom 32 titulov . Išlo predovšetkým o prednášky na školeniach a seminároch, na domácich a medzinárodných konferenciách a na aktívoch SNAS (celkovo 17) a o články publikované v odborných časopisoch, ročenkách a propagačných publikáciách (celkovo 15). Za sledované obdobie vyšlo tlačou 6 metodických smerníc SNAS.

10 SYSTÉM MANAŽÉRSTVA KVALITY SNAS

SNAS má vytvorený a udržiavaný systém manažérstva kvality v súlade s príslušnými medzinárodnými normami. Keďže tento systém obstál v posledných dvoch rokoch v dvoch vlnách evaluácie EA, neboli v poslednom období v jeho štruktúre vykonané podstatné zmeny.

V oblasti kontrolnej činnosti SNAS zameranej na systém manažérstva kvality SNAS bolo v roku 2003 vykonaných 12 interných auditov, pri ktorých bolo zistených celkovo 26 nezhôd. Na ich odstránenie boli prijaté príslušné nápravné opatrenia a termíny ich vykonania. Prevažná väčšina zistení bola vyvolaná nedôsledným dodržiavaním platných predpisov SNAS. V niektorých prípadoch sa ukázala potreba preškolenia posudzovateľov, prípadne zdokonalenia systému školení posudzovateľov. Toto bude zohľadnené v príprave školení posudzovateľov v roku 2004.

SNAS má zavedený a udržiavaný systém riadenej dokumentácie. Tvorba nových dokumentov ako aj aktualizácia už vydaných dokumentov sa uskutočňuje v súlade s príslušnými predpismi SNAS. Rozsah vydaných a aktualizovaných riadených dokumentov SNAS je bližšie špecifikovaný v nižšie uvedenej tabuľke.

Zoznam riadených dokumentov vydaných alebo revidovaných v r. 2003

Druh a číslo riadeného dokumentu	Názov riadeného dokumentu
Interný predpis IP-33	Postup na vykonávanie finančnej kontroly SNAS
Rozhodnutie riaditeľa RR 1	Ročný plán vnútornej kontroly na rok 2003
Rozhodnutie riaditeľa RR 2	Ročný plán školení posudzovateľov SNAS na rok 2003
Rozhodnutie riaditeľa RR 13	Pracovný čas a jeho evidencia
Rozhodnutie riaditeľa RR 35	Zriadenie detašovaného pracoviska SNAS v Žiline
Rozhodnutie riaditeľa RR 36	Zriadenie organizačného výboru SNAS na zabezpečenie zasadnutí ILAC/IAF 2003
Príkaz riaditeľa PrR 8	Interné školenie pracovníkov SNAS
Príkaz riaditeľa PrR 10	Vypracovanie Výročnej správy SNAS za rok 2002
Pokyn riaditeľa PR 7	Označovanie osvedčení o akreditácii

10.1 Plnenie úloh v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám

Forma vybavenia žiadosti v roku 2003	Počet
ústne osobne	37
ústne telefonicky	49
písomne a elektronickou poštou	27
zhotovením kópie	5
nahliadnutím do spisu	5
faxom	3
informácie – odpovede (FAQ) prostredníctvom internetovej stránky SNAS	16
Spolu	142

10.2 Vyhodnotenie doručených sťažností za rok 2003

Za sledované obdobie nebola SNASu doručená žiadna sťažnosť na jeho činnosť. Podnety, ku ktorým SNAS musel zaujímať stanovisko, sa týkali vzájomných sporov akreditovaných subjektov. Takýchto podnetov SNAS dostal päť, pričom štyri z nich vyriešil vykonaním mimoriadneho dohľadu u príslušného subjektu a uložením nápravných opatrení. Jeden prípad ešte nie je uzavretý.

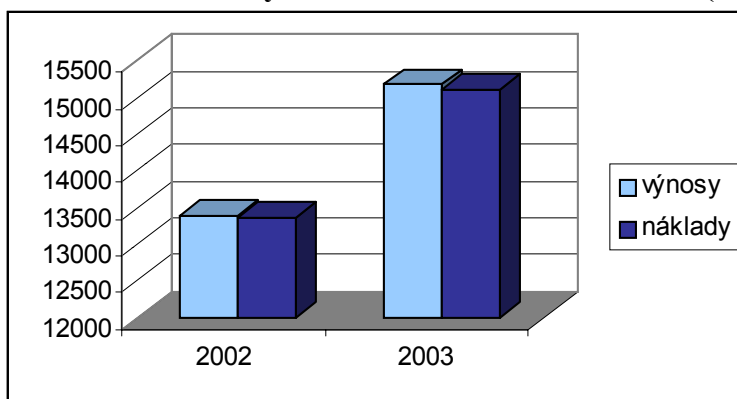
11 HOSPODÁRENIE SNAS

Hospodárenie SNAS-u v roku 2003, tak ako po iné roky, bolo hradené výlučne z vlastných príjmov, bez príspevku zo štátneho rozpočtu. Hlavné príjmy tvorili tržby za akreditačnú činnosť. Ostatné príjmy tvorili úroky z vkladov a kurzové zisky.

Prehľad nákladov a výnosov za rok 2003 v porovnaní s rokom 2002 v tis. Sk

Ukazovateľ	skutočnosť rok 2002	skutočnosť rok 2003
Výnosy celkom	13 389	15 440
Tržby z akreditačnej činnosti	13 047	15 090
Ostatné výnosy	342	350
Náklady celkom	13 366	15 370
Materiál a energie	872	854
Služby	2 566	2 708
Osobné náklady	8 931	10 363
Ostatné náklady	314	545
Odpisy investičného majetku	683	900
Hospodársky výsledok	23	70

Porovnanie nákladov a výnosov roku 2002 s rokom 2003 (v tis. Sk)

Výnosy

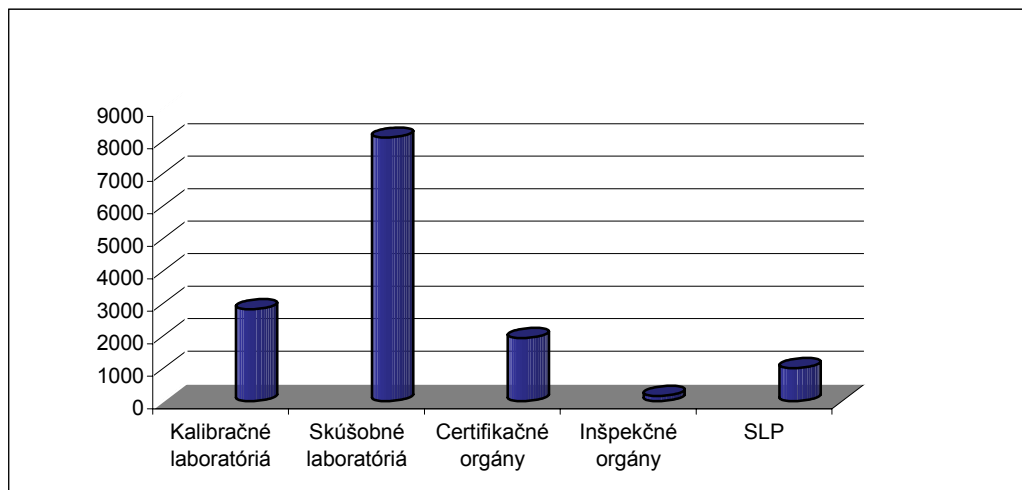
Celkový príjem SNAS-u za rok 2003 v porovnaní s minulým rokom vzrástol o 15,3%, čo predstavovalo čiastku 15 440 tis. Sk. Najväčšiu čiastku tvorili tržby za poskytnuté akreditačné služby vo výške 15 090 tis. Sk, čo tvorilo 97,7% z celkových príjmov SNAS.

Štruktúra príjmov z akreditačnej činnosti v roku 2003 (v tis. Sk)

	Kalibračné laboratória	Skúšobné laboratória	Certifikačné orgány	Inšpekčné orgány	SLP
Príjmy za vykonané akreditácie	2 832	8 117	1 944	162	1 018

Dominantou v príjmovej oblasti naďalej ostávajú príjmy z akreditácií skúšobných laboratórií. Rastúci záujem o akreditáciu inšpekčných orgánov sa v príjmoch tohto roku neodrkadil, predstavuje však perspektívu do budúcich rokov.

Príjmy z akreditačnej činnosti v roku 2003 (v tis. Sk)

Náklady

Skutočnosť, že ceny tovarov, služieb, energií a ostatných nákladových položiek v porovnaní s rokom vzrástli, sa prejavila i v nákladoch SNAS za rok 2003.

V porovnaní s rokom 2002 vzrástli náklady o 15%, t.j. na 15 370 tis. Sk. Približne v rovnakej miere vzrástli aj výnosy SNAS.

V roku 2003 môžeme konštatovať mierny nárast nákladov SNAS v položke osobné náklady prípadne v službách, kým v ostatných položkách mierne šetrenie.

V oblasti spotreby materiálu a energií sme, aj napriek zvýšeniu cien, dosiahli úsporu v priemere o 2%. Úspora bola vykázaná hlavne pri nákladoch na kancelárske potreby. V oblasti služieb spotreba SNAS vzrástla v porovnaní s minulým rokom o 5,5%, čo je primerané zvýšeniu cien jednotlivých služieb.

Osobné náklady, pozostávajúce predovšetkým z plátov zamestnancov, odmien stálych a externých pracovníkov, vzrástli o 16% aj preto, že od 1.7.2003 došlo v zmysle novelizácie zákona o verejnej službe k úpravám tarifných plátov zamestnancov.

Pri ostatných nákladoch sme taktiež zaznamenali nárast, a to približne o 73,6%.

Položka odpisy sme zaznamenali nárast oproti roku 2002 o 32% (zakúpenie osobného motorového vozidla a potrebného počítačového vybavenia pre zamestnancov SNAS).

Poplatky za členstvo SNAS v medzinárodných organizáciách EA, ILAC, IAF

Za SNAS ako riadneho člena EA, ILAC a IAF, hradí členské poplatky Ministerstvo hospodárstva SR v zmysle zákona 264/1999 Z.z. § 23 ods.2 v znení neskorších predpisov. Na rok 2003 boli zaplatené členské príspevky v januári 2003 v celkovej sume 529 866,- Sk.

Prehľad poplatkov za rok 2003 do jednotlivých organizácií je uvedený v tabuľke.

EA	7 675,- EUR	320 393,- Sk
IAF	2 508,-USD	97 451,- Sk
ILAC	2 883,- USD	112 022,- Sk

Kontrolná činnosť

V roku 2003 sa v SNAS uskutočnili dve kontroly, a to :

- finančná kontrola hospodárenia SNAS za obdobie od 1.1.2001 do 30.6.2003, ktorú vykonala Správa finančnej kontroly Bratislava v čase od 2.10.2003 do 24.11.2003, podľa zákona číslo 502/2001 Z.Z. o finančnej kontrole a vnútornom audite. SNASu bolo vytknuté porušenie rozpočtovej disciplíny za neoprávnené použitie a zadržanie finančných prostriedkov. Opatrenia na nápravu nedostatkov boli prijaté v januári 2004.
- kontrola zamestnanosti v SNAS, ktorú vykonal dňa 20.10.2003 Národný úrad práce v zmysle zákona NR SR 387/1996 Z.z. o zamestnanosti v znení neskorších predpisov nezistila žiadne nedostatky.

Hospodárenie s finančnými fondmi SNAS

Sociálny fond

Sociálny fond SNAS pravidelne mesačne dopĺňal zákonom stanovenou výškou sumy 1% z hrubých miezd, čo tvorilo 48 752,60 Sk.

Čerpanie fondu bolo na pokrytie časti nákladov na stravovanie zamestnancov, čo predstavovalo 31 365,70 Sk.

Počiatkový stav sociálneho fondu k 1.1.2003:	17 818,75 Sk
Konečný stav sociálneho fondu k 31.12.2003:	35 205,65 Sk

Rezervný fond

Rezervný fond SNAS doplnil začiatkom roka 2003, o 50%-ný zisk dosiahnutý za rok 2002, čo tvorilo čiastku 11 255,91 Sk.

Počiatkový stav rezervného fondu k 1.1.2003:	19 569,50 Sk
Konečný stav rezervného fondu k 31.12.2003:	30 825,41 Sk

Fond reprodukcie

Fond reprodukcie SNAS dopĺňal pravidelne mesačne z odpisov 900 411,- Sk a z jednorazového daru 993 771,50 Sk, čo celkovo predstavovalo sumu 1 894 182,50 Sk.

Použitie fondu v sume 1 504 032,- Sk: kúpa fotoaparátu, počítačov a automobilu.

Počiatkový stav fondu reprodukcie k 1.1.2003:	11 287,19 Sk
Konečný stav fondu reprodukcie k 31.12.2003:	401 437,69 Sk

Inventarizácia

Finančný majetok:

Pri inventarizácii finančného majetku, neboli k 31.12.2003 zistené žiadne inventarizačné rozdiely.

Pohľadávky SNAS k 31.12.2003 sú:

- v lehote splatnosti-neuhradené do 15 dní od vystavenia faktúr: 1 179 431,- Sk
- po lehote splatnosti-neuhradené dlhšie ako 15 dní od vystavenia faktúr: 890 070,60 Sk
- nedobytné-prihlásené do konkurznej podstaty 73 970,- Sk
- SPOLU: 2 143 471,60 Sk

Na pohľadávky po lehote splatnosti boli zaslané upomienky.

Závazky SNAS:

Pokiaľ ide o inventarizáciu záväzkov k 31.12.2003 v sume 75 780,70 Sk, všetky sú v lehote splatnosti.

Výsledok hospodárenia za rok 2003 v celkovej bilancii bol pozitívny. Pre nasledujúci rok 2004, by sme mali pokračovať v doterajšej činnosti podniku s prihliadnutím na dôsledné kontrolovanie spotreby jednotlivých nákladových položiek (spotreba materiálu, úspora energií a výdavkov na cestovné).

12 PERSONÁLNA OBLASŤ

Činnosť SNAS zabezpečovali útvary, podieľajúce sa priamo alebo nepriamo na akreditačnej činnosti, t.j. odbor technických činností, tri výbory SNAS, dve detašované pracoviská (Košice a Žilina) a sekretariát SNAS a tiež útvary vytvárajúce informačné a ekonomicko-personálne prostredie pre činnosť vyššie uvedených útvarov, t.j. oddelenie vonkajších vzťahov a informatiky a oddelenie ekonomiky a personalistiky (viď Organizačná schéma v prílohe č. 1). Samostatnou zložkou SNAS je manažér kvality.

V roku 2003 SNAS zamestnával 23 stálych pracovníkov a 10 pracovníkov na základe dohody o pracovnej činnosti. Počet pracovníkov SNAS v rokoch 1999 až 2003 a ich vzdelanostnú štruktúru v r.2003 znázorňujú nasledujúce tabuľky.

Rok	Priemerný evidenčný počet stálych pracovníkov		Počet pracovníkov na dohodu o pracovnej činnosti
	prepočítaný	vo fyzických osobách	
1999	13	17	7
2000	19	19	11
2001	20	20	13
2002	22	22	9
2003	23	23	10

Vzdelanostná štruktúra pracovníkov SNAS v r.2003	Počet pracovníkov
Administratívno-odborní pracovníci	11
z toho: ÚŠ vzdelanie	9
VŠ vzdelanie	2
Odborní pracovníci	22
z toho: VŠ vzdelanie	13
VŠ vzdelanie - vedecký titul	9
Spolu	33

13 ZHODNOTENIE ROKU 2003 A VÝHLAD NA ROK 2004

Pôsobenie SNAS v oblasti výkonov posudzovania a akreditácie, hospodárenia, rozvíjania a zavádzania nových oblastí akreditácie i v oblasti medzinárodnej spolupráce v roku 2003 možno hodnotiť pozitívne. Oprávňujú k tomu všetky čiastkové výsledky vo vyššie spomínaných oblastiach, ktoré sú uvedené v predchádzajúcich kapitolách tejto správy. Súhrnne možno konštatovať, že SNAS:

- 1) sa stal medzinárodne akceptovaným akreditačným orgánom a patrí medzi tie národné akreditačné orgány európskych krajín, ktoré sú signatármi všetkých multilaterálnych dohôd v rámci EA o vzájomnom uznávaní. SNAS je tiež signatárom všetkých multilaterálnych dohôdov MRA ILAC a IAF, t.j. na globálnej úrovni. SNAS splnil úlohu dosiahnutia úplnej medzinárodnej akceptácie ešte pred vstupom Slovenska do Európskej únie;
- 2) s cieľom metodologickej a personálnej prípravy na zavedenie nových oblastí akreditácie systematicky sleduje rozvoj a rozširovanie oblastí aplikácie akreditácie vo svete, európsku a slovenskú predpisovú základňu, aby z nej, rovnako ako z požiadaviek spoločnosti, získal dostatok informácií o potenciálnych oblastiach, ktorých akreditáciu by, predovšetkým v SR, bolo účelné zaviesť;
- 3) si posilnil svoj dobrý medzinárodný "imidž" pri organizácii a zabezpečovaní valných zhromaždení a výborov ILAC a IAF, ktorej sa zhostil (podľa vyjadrenia účastníkov a uznesení exekutív) na excelentnej organizačnej profesionálnej a spoločenskej úrovni;
- 4) bol v roku 2003 úspešný aj v hospodárení, dosiahol pozitívny hospodársky výsledok.

Výhľad SNAS na r. 2004 treba posudzovať z hľadiska viacerých aspektov. Dôležitým aspektom je udržanie súčasnej pozície SNAS v kontexte medzinárodnej akreditácie, t. j. člena a signatára multilaterálnych dohôd a dohôdov medzinárodných akreditačných organizácií ILAC, IAF a EA.

Podľa plánu výboru EA pre multilaterálne dohody bude v r. 2004 a 2005 prebiehať reevaluácia SNAS, ktorá prinesie zvýšenie pracovného zaťaženia všetkých pracovníkov SNAS. S tým súvisí nutnosť ďalšieho rozvíjania SNAS, najmä po stránke personálnej, ale tiež rozširovanie oblastí akreditácie a zavádzanie všetkých zmien vyplývajúcich z nových medzinárodných noriem, z aplikačných dokumentov a pod. do akreditačného procesu. Na to treba v SNAS vytvárať podmienky personálne i finančné.

SNAS finančné prostriedky získava len z tržieb za akreditáciu, v čom je plne závislý od svojich zákazníkov. Nepriamo však závisí od záujmu a akceptácie akreditácie spoločnosťou a vládnymi autoritami.

Záujemcovia o akreditáciu vždy zvažujú jej účelnosť, prínos a súvisiace náklady. Oni taktiež závisia od svojich zákazníkov, ktorým poskytujú akreditované služby. Solventnosť a záujem zákazníkov o služby akreditovaných subjektov zakladá aj existenciu a perspektívy akreditácie v SR, existenciu a perspektívy rozvoja SNAS.

Hospodársky rozvoj štátu, jeho ekonomická prosperita, technická a technologická úroveň, úroveň služieb a záujem spoločnosti na kvalite a na bezpečnosti výrobkov a služieb na ekologickej bezpečnosti krajiny atď. sú rozhodujúcimi faktormi perspektívy akreditácie v SR, a tým aj perspektívy SNAS.

Pokiaľ ide o strednodobý výhľad SNAS sa bude usilovať o napĺňanie koncepčných zámerov deklarovaných v dokumente Koncepcia štátnej politiky technickej normalizácie, metrologie, skúšobníctva a akreditácie. Na to, aby mohol zabezpečovať taký rozsah akreditácie, ktorý pokryje všetky relevantné oblasti, v ktorých sa vyžaduje akreditácia doma i v zahraničí, resp. akreditáciu všetkých činností, ktorých výsledky majú spĺňať vysoký stupeň správnosti a dôvery, musí mať podporu zo strany štátnej politiky.

SNAS v roku 2004 bude pokračovať v zavádzaní akreditácie

- **certifikačných orgánov certifikujúcich manažérske systémy bezpečnosti práce a ochrany zdravia (podľa OHSAS)** – akredituje sa podľa OHSAS 18001:1999 Systémy manažérstva bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci – špecifikácia“ a OHSAS 18001:1999 -dodatok 1:2002
- **certifikačných orgánov certifikujúcich systémy HACCP** (Systémy zabezpečenia kontroly hygieny potravín) – akredituje sa podľa STN EN 45012 Všeobecné požiadavky na orgány vykonávajúce posudzovanie a certifikáciu systémov kvality
Aplikačné dokumenty
Normy Codexu Alimentarius: ALINORM 97/13a – app.II, ktorá je zhodná s Medzinárodnou normou : DS 3027-E Food Safety according to HACCP, ktorá je zhodná s 8. hlavou Slovenského potravinového kódexu
- **certifikačných orgánov certifikujúcich informačnú bezpečnosť manažérskych systémov** - akredituje sa podľa EA-7/03 Smernica EA na akreditáciu orgánov vykonávajúcich certifikáciu/registáciu informačnej bezpečnosti manažérskych systémov a STN EN ISO/IEC 17799:2002 Informačné technológie. Kódex praxe manažérstva informačnej bezpečnosti
- **certifikačných orgánov certifikujúcich lesy (PEFC) a reťazec spracovania dreva** - akredituje sa podľa STN EN 45012 Všeobecné požiadavky na orgány vykonávajúce posudzovanie a certifikáciu systémov kvality
Aplikačný predpis: Rámcovými medzinárodnými kritériami (standardmi) PEFC a harmonizovanými národnými kritériami.

SNAS postupne zavádza akreditáciu

- **overovateľov EMAS** (Schéma environmentálneho manažérstva a auditu spoločenstva) Akredituje sa podľa : ISO/IEC Guide 66 a podľa zákona č. 468/2002 Z.z. o systéme environmentálne orientovaného riadenia a auditu
Aplikačné predpisy:
STN EN 14001 a národnou legislatívou v oblasti životného prostredia, najmä:
Zákon NR SR č. 127/94 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení zákona č. 391/ 2000 Z.z. a zákona č. 553/2001 Z.z.;

Zákon č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov. v znení zákona č. 525/2003 Z. z.;

Zákon č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov;

Zákon č. 184/2002 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon) zákona č. 245/2003 Z. z. a zákona č. 525/2003 Z. z.;

Zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší) v znení zákona č. 245/2003 Z. z. a zákona č. 525/2003 Z.z.;

Zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 553/2001 Z.z., zákona č. 96/2002 Z. z., zákona č. 261/2002, zákona č. 393/2002 Z.z., zákona č. 529/2002 Z.z. ,zákona č. 188/2003 Z.z., zákona č. 245/2003 Z. z. a zákona č. 525/2003 Z. z.;

- **overovateľov systémov HACCP – akredituje sa podľa**

Normy Codexu Alimentarius: ALINORM 97/13a – app.II, ktorá je zhodná s Medzinárodnou normou : DS 3027-E Food Safety according to HACCP, ktorá je zhodná s 8. hlavou Slovenského potravinového kódexu

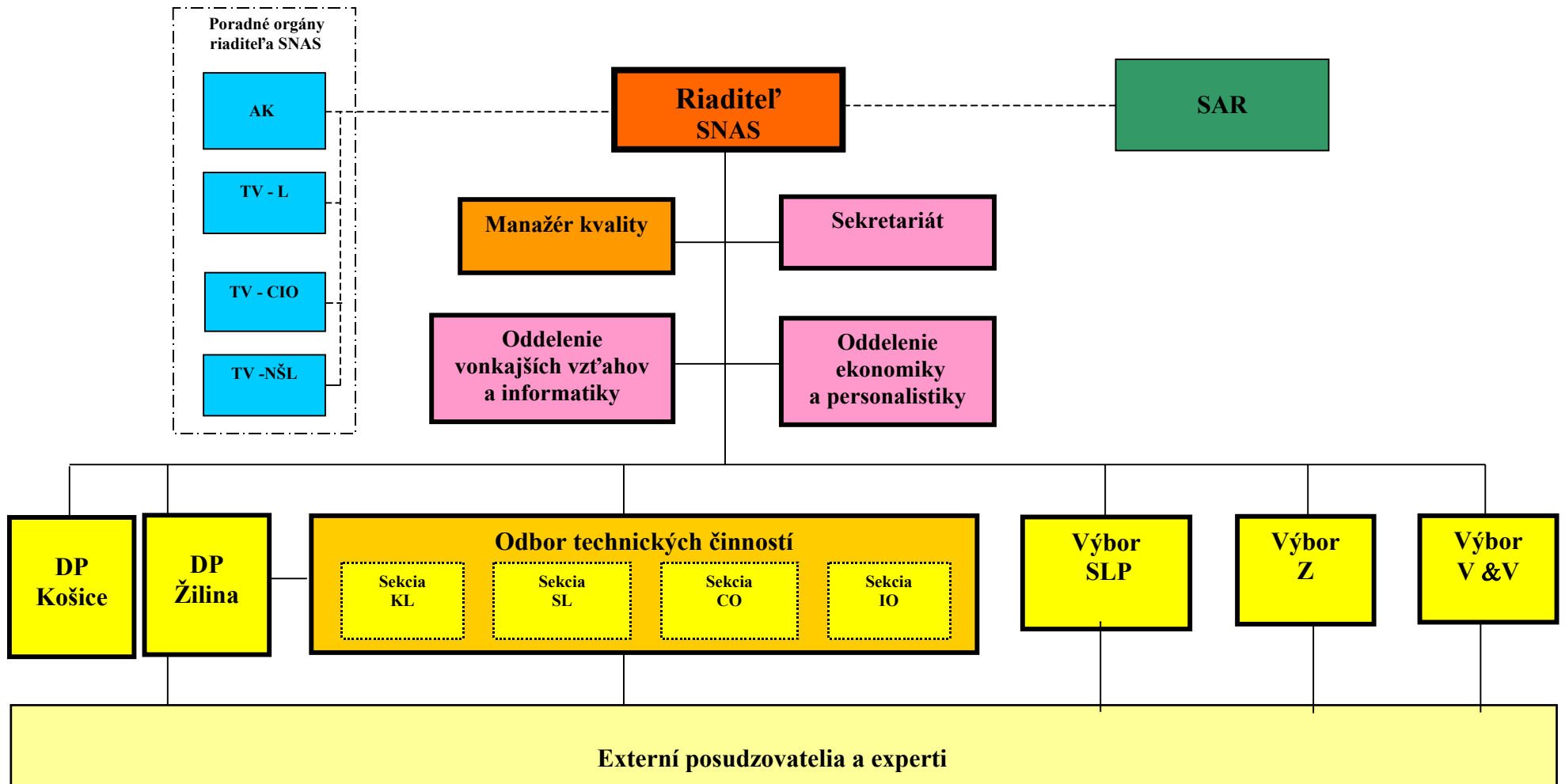
- **atestátorov verejného obstarávania** – akredituje sa podľa EN 45503 Norma na osvedčovanie a posudzovanie postupov a metód verejného obstarávania subjektov pôsobiacich v sektore vodného hospodárstva, ebergetiky, dopravy a telekomunikácií

14 ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

APLAC	- Asia Pacific Laboratory Accreditation Cooperation
BOZP	- Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
COV	- Certifikačný orgán na certifikáciu výrobkov
ČIA	- Český institut pro akreditaci
EA	- European co-operation for Accreditation
EASC	- Euro-Asian Council for Standardization, Metrology and Certification
EMS	- Environmental Management Systems
EMAS	- Eco-Management and Audit Scheme
FAB	- Forum of Accreditation Bodies
GLP	- Good Laboratory Practice
HACCP	- Hazard Analysis and Critical Control Points
IAF	- International Accreditation Forum
ILAC	- International Laboratory Accreditation Cooperation
ILC	- Interlaboratory Comparison
KZ SR	- Kalibračné združenie SR
MLA	- Multilateral Agreement
MRA	- Mutual Recognition Arrangement
MSA	- Metodická smernica na akreditáciu
OECD	- Organisation for Economic Co-operation and Development
OEP	- Oddelenie ekonomiky a personalistiky
OHSAS	- Occupational Health and Safety Auditing Systems
OTČ	- Odbor technických činností
OVVI	- Oddelenie vonkajších vzťahov a informatiky
PEFC	- Pan European Forest Certification
PT	- Proficiency testing
SHMÚ	- Slovenský hydrometeorologický ústav
SLM	- Služby legálnej metrológie

SLP	- Správna laboratórna prax
SMÚ	- Slovenský metrologický ústav
SNAS	- Slovenská národná akreditačná služba
SNŠ	- Spoločenstvo nezávislých štátov
VÚVH	- Výskumný ústav vodného hospodárstva

ORGANIZAČNÁ SCHÉMA SLOVENSKÁ NÁRODNÁ AKREDITAČNÁ SLUŽBA

Čo všetko SNAS akredituje

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ AKREDITAČNÁ SLUŽBA

ISO/IEC 17011 (Všeobecné požiadavky na posudzovanie a akreditáciu subjektov posudzovania zhody) a aplikačné dokumenty EA/ILAC/IAF

